

Max ROQUETA

LO MÈTGE DE CUCUNHAN

COMEDIA

1942

Dreches de reproduccion / Dreches de representacion

Tota reproduccion d'aquesta òbra per de tòcas comercialas es interdicha sens acòrdi dels avents drech e de l'associacion *Amistat Max Roqueta*, que deu tanben èsser assabentada de tota representacion publica de la pèça.

Droits de reproduction / Droits de représentation

Toute reproduction de cette oeuvre à des fins commerciales est interdite sans l'accord des ayants droit et de l'association Amistats Max Rouquette, qui doit être également informée de toute représentation publique de la pièce.

Contact : Jean-Guilhem Rouquette : 06 25 39 12 57

asso@max-rouquette.org

PERSONATGES

LO MÈTGE

LO CÒNSE

LO DECAN DAU VILATGE

LO CRIDAIRE

LIMFRE

SARAPIAT

CATARINA

SINIL

Notas per lo Baile

Aquela comèdia se pòt jogar davant un ridèu qu'es sensat la pòrta dau cementèri. A man drecha, una pèira ont s'assetarà lo vièlh. A man senèstra , un tèrme de dos pams d'auçada amb escrich de negre sus la cauç : «CUCUNHAN» e, dejós : « 0 km 500 ». Es sus aquel tèrme que lo Mètge se quilharà per parlar.

Lo cridaire vendrà amb una pala e una pica, e una còrda rotlada sus l'espata.

PERSONATGES

- **SINIL** : jova veusa qu'aima que la consòlan. Simpla, sens ipocrisia, polideta.
- **LIMFRE** : pòt èstre gròs e roge. Es un manjaire.
- **SARAPIAT** : es un rapiàs ; dèu èstre magre e sec coma un buc ; un pauc gibós, votz de crecèla.
- **LO CRIDAIRE** : es garda, tanbeni cal lo quèpi ; es lo nèci de la banda ; parlar lent.
- **CATARINA** : pòt èstre gròssa o magra ; poncha negra, tota negra. Es ela la poison dau vilatge.
- **LO VIÈLH** : una roïna, pòt èstre butada a la caricatura.
- **LO MÈTGE** : vestit de vila, lunetas, un libre a la man, jove.
- **LO CÒNSE** : pas tant segur qu'aquò de son autoritat ; òme triste.

L'accion se passa davant la pòrta dau cementèri de Cucunhan.

SCÈNA 1

(Lo decan dau vilatge, *sol e assetat sus una pèira.*)

Reviudar los mòrts. M'an dich qu'anava reviudar los mòrts... La medecina a fach de camin dempuòi lo temps que morissián totes de la picòta. Es un bonastre per ieu d'aver viscut pron vièlh per veire aqueles miracles. E ara qu'aurai vist coma fan, m'arregarai d'avança amb aquel mètge per de dire que lo còp qu'aurai trespasat, s'un còp m'arriba, me venga lèu reviudar... Son ben en retard. Pasmens, me siái pas enganat...

SCÈNA 2

(Catarina - Lo vièlh)

Catarina

Siàtz adejà rendut. Saique venètz retene una plaça ?

Lo decan

Amb mas cambas que me dòn, se me mete pas en camin abans los autres, i pòde pas tene pè. S'aviái vint ans... Alara, digatz, es vertat que reviudan los mòrts, a l'ora d'ara ?

Catarina

S'esperatz pas qu'aquò, èra pas la pena de s'encaminar tres jorns d'avança. E siàtz vengut a quatre-vints ans per creire tan bèla asenada...

Lo decan

N'ai tan vist dins ma vida que res m'estona pas pus. Quand ère jove, tan de causas que se fan ara, lo que n'auriá parlat auriá passat per baug. Tenètz, la picòta, dau mieu temps, lo mond ne morissián coma de moscas. E ara, se'n parla pas mai. Reviudar los mòrts...

Catarina

Me fasètz plan rire... Aquel medecin, cresètz pas que fau pas aver vergonha, quand òm es pas solament fotut d'empachar lo mond de morir, de venir nos contar que reviuda los mòrts. O creirà quau voldrà. Mas pas Catarina ! Ò non !

SCÈNA 3

(Lo cridaire, Catarina, lo vièlh.)

Catarina

A... Vaquí lo cridaire. Venètz per reçaupre los mòrts reviudats ?

Lo cridaire

Ieu, sabètz, lo que me paga me fai dire çò que vòu. Ara, çò que pense, ieu, degús lo sauprà pas.

Lo vièlh

E de qué t'a dich, aquel medecin ?

Lo cridaire

M'a dich : «Anaràs cridar per carrièiras e als quatre camins que lo dimenge au vèspre, a cinc oras, lo mond s'acampen davant la pòrta dau cementèri ont el, lo medecin de Cucunhan, reviudariá los mòrts».

Lo vièlh (*a Catarina*)

Vesètz ben...

Catarina

E après. Ai, paure òme, fai mau èstre vièlh.

Lo vièlh

Fai encara mai mau èstre mòrt.

Catarina

Enfin, pensa-ié. S'aquel òme reviudava los mòrts, seriá tant fòrt coma lo Bon Dieu ! E cresètz que demorariá dins Cucunhan, s'èra lo Bon Dieu ?

Lo cridaire

Cucunhan val tan plan coma endacòm mai. Es un país que... que ... que.....

Catarina

Òc, solament sabe pas se te ne siás avisat, mas dau temps que cridavas çò dau mètge, lo mond se trufavan de tu. E ne sabe mai d'un qu'a dich : « Saique a begut, encara ? ».

Lo cridaire

Fau daissar bramar los ases. Siái un òme de dever. M'a pagat, ai cridat. Dise pas mai, mas ne pense pas mens.

Catarina

E per tu ?

Lo cridaire

Aquò's per faire parlar d'el, e i arriba, lo mostre ! ...

Catarina

Ò, sabètz, ieu...Fasiái d'èrba aperiaquí. Ai vist lo vièlh que se sarrava d'aicí. Lo dimenge, òm se làguia. Ai dich : «Tè ! vai-t-en tene companha au vièlh. » Se me n'aviá pas parlat...L'aviái delembrat d'a fons.

SCÈNA 4

(Sarapiat e los tres autres)

Sarapiat

E ben, serà lèu ora per lo miracle ?

Lo cridaire

Manca cinc.

Sarapiat

Tu qu'as cridat, o debes saupre. T'a pas dich se fasiá pagar ?

Catarina

Aquèl òme, comprenètz ben que fa pas jamai res per res.

Sarapiat

L'auriá degut faire cridar. Seriái pas vengut. Dise pas que veire un mòrt se desplegar de son lençòu, e sautar sus l'èrba, es quicòm que se vei pas sovent... Solament lo creirai quand un mòrt de ma conoissença m'aurà rendut çò que me deu.

Lo cridaire (*fai veire lo cementèri*)

Se i parlatz antau, es de segur qu'estimarà melhor de demorar ont es.

Sarapiat

Ai ges de fisança a n'aquel mètge. Es tròp jove.

Catarina

E trabalha pas. Es benlèu per aquò que se vòu entrevar das mòrts. Los vius lo fan pas penecar. Despuòi qu'es aici, a pas fach tres consultas. E encara, èra d'estrangièrs.

Lo cridaire

A lo temps de pensar als mòrts. Ieu, çò qu'atròbe, es que legís tròp. Lo podètz pas crosar un còp per carrièira sens lo veire lo nas dins un libre. Dirètz çò que voldrètz, mas un òme que sap a pas ges de besonh d'aprene.

Catarina

Se vei ben que sap pas res. Tòcha, quand s'amaluguèt au bòsc, l'anèt veire. I diguèt qu'èra una nhòca. Ié balhèt una pomada qu'empoisonava lo país e sofrissiá coma lo primièr jorn. E ben... quand anèt veire la femna dau secret, aquela li faguèt plan veire qu'èra un òs de son carrastèl qu'èra sortit, puòi qu'ela lo ié metèt en plaça.

SCÈNA 5

(Limfre e los quatre autres.)

Catarina

Aquí Limfre qu'arriba.

Lo cridaire (*bas e trufarèl*)

Ven veire se se manja plan dins l'autre mond !

Limfre

E ben ! Se farà lèu, aquel miracle ?

Catarina

S'espèras pas qu'aquò per anar sopar, dormiràs lèste.

Limfre

Aqueles mètges, pasmens, èra plan temps que fagan quicòm per eles.

Lo cridaire

Se vòlon faire perdonar.

Lo vièlh

Reviudar los mòrts, es quicòm, de segur. Mas pas gaire mai que d'enterrar la picòta.

Catarina

Torna-i !

Limfre (*au vièlh*)

I auriá un miracle mai bèu que de reviudar un mòrt, seriá de vos empachar de morir.

Lo vièlh

Òc, risètz, veirem lo morre que faretz dins quauques ans. Lo veirai pas, ieu, segur, mas i aurà de joves per vos butar per las espatlas. E quand òm es vièlh, òm troba frejas frejas, las pèiras dau cementèri.

SCÈNA 6

(Sinil e lo Còuse - Los autres)

Sinil (*au Còuse*)

Aquò's pas vertat, Monsur lo Còuse, qu'anam veire d'esqueletas se passejar per camins amb sos linçòus. Vos o cal defendre. N'i a per aver paur.

Lo Còuse

Cridaire, faràs rengar lo mond ; vòle que l'òrdre siague respectat.

Lo cridaire

Emai los mòrts ?

Lo Còuse

De qué, los mòrts ?

Lo cridaire

Vòle dire, los mòrts, me ié caldrà faire respectar l'òrdre ?

Catarina

Bogre de chòt, que crei tot aquò...

Lo Còuse

Silenci, vos. Siam pas aquí per rire.

Catarina

Emai vos, cresètz aquelas co.....

Lo cridaire

Silenci. Cal que l'òrdre siague respectat¹.

Lo Còuse

Vòle que lo medecin pòsque operar en libertat. I cal pas quitar la mendra rason per que pòsque dire qu'es nosautres qu'avèm trebolat sa fisica².

Sarapiat

A ! Vos comprene, vos.

Lo Còuse

E malur a el se se trufa dau pòble.

Sinil

Ai una paur que me fai galinejar las carns.

---

¹ - MR écrit la forme phonétique : « respectat ».

² - Fisica : magie blanche.

Catarina

Caliá demorar ont èras. Auriás galinejat per quicòm mai.

Sinil

Aquò fa quicòm de pensar qu'un mòrt plan freg pòt tornar venir caud amb una pèl doça.

Catarina

E de bocas plenas de tèrra e de peiretas plen los peusses. Aquela, ié basta d'un lençòl per pensar a çò que i fai dedins.

Sinil (*tira la lenga*)

Lo cridaire

L'òrdre deu estre respectat.

Lo vièlh

De mon temps, lo mond morissiá fòrça de la picòta, e pasmens...

Catarina

Mai, la picòta ! Aquel vièlh emmasca, amb sa picòta.

Lo cridaire

Silenci !

Catarina

E perdequé ié cridas pas jamai, a el, quand parla de la picòta ?

Lo vièlh

Es vertat. Èra un mau que perdonava gaire.

Sarapiat

Nòstre òme se retarda.

Limfre

Dau mai l'ora se sarra, e dau mai se ditz qu'a lo temps.

Lo Cònse

Entre dire e faire...

Catarina

Emai se me volètz creire, vendrà pas.

Lo cridaire

Es ora.

Lo Cònse

I fau bailar un pauc de temps. Aurà pas res a dire quand pertot se dirà qu'es tot lenga.

Sarapiat

Solament, per i aprene a pas se trufar dau mond e d'i faire perdre son temps, caldriá que ié faguessètz pagar, a cadun, lo temps perdut.

Lo Cònse

Lo temps dau dimenge es pas perdut.

Sinil

E se lo fasiá, son miracle ? Se d'òmes se reviudavan aquí ?

Lo Cònse

Se sap pron que lo qu'es mòrt tòrna pas ; es pas un medecin per las cabras que i cambiarà quicòm.

Totes

De segur...

Lo Cònse

Es per aquò qu'ai volgut i èstre e qu'ai volgut que i foguèssetz, per plan mostrar tot l'amor qu'avètz per nòstres paures mòrts e que siam prèstes a los reçaupre.

Catarina

Es pas per dire, mas avèm tot fach per los gardar ; i avèm pas planit las consultas nimai los remèdis e los avèm velhats quau sap quant de nuòchs ?... E de pèiras caudas, e de tisanetas, e d'aquí e d'alai. Ai, mon Dieu, se me los podián rendre, quante bonur seriá dins l'ostau. Los sentir aquí, vivents, e contents, los poder abraçar, ié portar son cafè au lièch, lo matin, mon Dieu... (*plora*).

Sarapiat

Pagariái fòrça, ieu, lo mètge que me rendriá mon paire e ma maire, emai la paura femna. Seriái pas obligat de prene una sirventa, qu'òm es raubat coma dins un bòsc. La paura ela, quand i èra, me manjava pas la mitat de lenha coma ara. E per l'adobum, amb una ventresca, me fasiá dos ans.

Sinil

E mon paure òme tant brave, pecaire, cresètz qu'aquò me fariá pas quicòm de me lo veire tot fresc e lis coma èra.

Catarina

Segur que seriá fresc quand veiriá coma lo ploras.

Lo Cònse

La vida es amara, aquò se sap. Mas òm aimariá mai aver sos mòrts dins l'ostau plan vivents, emai qu'agèsson de dolors coma tant, o que siàgon sordanhas coma de vièlhs topins, que de los saupre alongats dins la tèrra, entre lo racinum, amb la grand fresquièra que i fai e aquela nuòch escura coma se vei dins las baumas. Mas de miracle, i a bèl temps que se'n vei pas pus. Aquel òme a cregut de nos enganar e ara siam aquí e plan segurs qu'es pas capable de res.

Lo cridaire (*la man suls uòlhs*)

Es aquí que ven.

Lo Cònse

Saique non ?

Lo cridaire

Si-fèt. A lo nas dins un libre. De segur que vòu plan retene l'esconjuracion.

Lo vièlh

Avèm pas tot vist encara. Avián rason los que disián : « La vièlha voliá pas morir ».

Sinil

Mon Dieu, lo còr me sauta entre las còstas. De qu'anam pas veire, Sénher Dieu ?

Catarina

Aquel òme deu aver un pache amb lo Mau. Pasmens, i a tròp de croses aici per qu'aquò se fague.

Lo Cònse

Mon grand m'a sempre dich que dins son temps, un jorn venguèt dins lo vilatge un òme que mostrava un gal que reballava una fusta. E tot lo vilatge n'èra embalausit. Calguèt que passèsse aperiquí una vièlha amb un fais sus l'esquina e dins lo fais, i aviá una sèrp. Fai que per ela fautava l'enclausiment. E vegèt plan qu'aquel gal èra pas qu'una palheta estacada amb un fiu que reballava. E lo diguèt. E lo bomian se n'anèt amb son gal. Nos cal i somiar. S'aquel òme fai quicòm, serà per mascariá.

Catarina

Caldriá un fais amb una sèrp.

Limfre

Daissatz lo faire, veirem ben. Per ieu, quand aurai vist un mòrt me tocar la man e me nommar per mon nom, alara i creirai. Senon, tot aquò es de regardèlas.

SCÈNA 7

(Lo Mètge e los autres)

Lo Mètge

Plan vos salude totas e totes. E vos granmercège d'èstre venguts. Siàtz pas tròp nombroses. Los autres an pas agut lo coratge per veire tala maravilha... Mas coma dins lo vilatge, totes, mai o mens, siatz parents per cosinatge e maridatge, se pòt dire que totas las familhas son aquí representadas. Fai un bèl temps. Auriái cretat que ploguèsse. Faire banhar un mòrt encara tot fresc e tot engrepesit de sòm es un biais segur per que se sanglace e per que se torne alongar amb una bona pulmonia³. E se podèm, ara, reviudar un mòrt, sens malautiá, un mòrt en santat, se podèm dire, un mòrt que tomba malaute, nos cal reconoisce que sabèm pas encara l'estèc de lo remetre en vida. Aquò vendrà de segur, que la sciéncia camina d'un pas rete⁴ e franc. Es adejà polit, au temps que siam de poder rendre a sa familha en dòu un mòrt vièlh de mens de dètz ans. Après, es pas tant solid. Vos o dise per pas faire levar dins vòstre còr d'espèrs tròp ufanoses. Sabètz ben qu'un òme qu'es demorat mai de dètz ans dins la tèrra es pas tròp fresc. Se'n vai per flòcs. Dise pas qu'un jorn sauprem pas recampar los morcèls e los flòcs e los apegar, o ben los remplaçar per de nòus. Se cal acontentar de çò qu'avèm. Es de regretar, e me fau un dever d'o dire plan naut, aquí davant lo camp dau repaus, es de regretar que se pòsque pas reviudar totes los mòrts, tan los de ièr coma los de vint ans, de cent o de mil ans...

Jujatz un pauc a çò que seriá lo monde se de pertot òm vesia se levar los mòrts que se i son ajaçats dempuèi pas que mil ans.

Catarina (*bas*)

Emai, parla plan.

Lo Cònse

Es un òme d'un saupre espectaculars.

Lo Mètge

Me reculhisce en aquel pensar. Mon ime⁵ s'emplena d'una calor de lagrema e de gaug, pas que de somiar a la grand braçada qu'aque seriá, e la grand fèsta de l'amor uman.

Sinil (*que brama.*)

Ai mon Dieu, pas que d'i pensar !

Lo Mètge

Las generacions mescladas se disent son saupre e sos recòrds e sas conquistas, vièlhs e joves mesclats, e lo tot caminant cap a l'avenidor tot endaurat de l'umanitat, vaquí lo sòmi que se lèva e qu'adejà n'avèm fach una realitat.

Lo vièlh

De mon temps, se morissia de la picòta, e ara !

---

³ pneumonia.

⁴ redde - regde.

⁵ èime.

Lo Mètge

Per ara, podèm pas reviudar que de mòrts joves.

Sinil

Ai ! Mon Dieu ! Pas que d'i pensar !

Lo Mètge

De mòrts de dètz ans au mai, de mòrts que coneissètz plan ; de mòrts que i a pas gaire, èran entre mitan de vautres. Aqueles mòrts, los sentisse qu'espèran. Espèran aquí detràs. Segurs de mon saupre e de mon poder. Los sentisse, dins l'ombra, aquí tocant, muts e tibats per vos ausir...

Catarina

M'estrementisse !

Lo Mètge

Tibats a esperar lo crit que me mandaretz, lo nom que diretz, e que, de la còla das mòrts escurs, farà levar un vivent novèl, encara un pauc enretenat⁶ d'èstre demorat tant de temps sens bolegar, mas plan viu tot au còp, amb de mans per tocar vòstra cara...

Limfre (*blanc*)

Me sentisse pas plan. Ai las tressusors.

Lo Mètge

... e de dents per mossegar las carns e lo pan.

Sarapiat

N'ai lo fremin !

Lo Mètge

... de bocas per vos potonejar e de braces per plan vos sarrar après tant longa abséncia.

Sinil

Ò ! Que lèu vengan !

Lo Mètge

Tot es prèste. Sabètz, ara, plan clar çò que pòde e çò que pòde pas. Siái estat franc. Siái pas d'aqueles que vos aprometon d'arrapar la luna entre las dents, mas lo pauc que dise, lo fau, e plan.

Catarina

Emai aquò's vertat.

Sarapiat

Vos coneissèm plan, sénher Mètge, e nòstra fisança, l'avètz tota.

---

⁶ enretenat : enreddeinat ; enregdenat.

Lo Cònse

E tene per mon dever de Cònse de vos afortir publicament l'orgulh⁷, dise plan l'orgulh qu'avèm de vos tene coma nòstre concitudan.

Sinil

Pas que de vos ausir, n'ai los genolhs que tremòlan.

Limfre

Avèm grand gaug de vos saupre aquí per nos aparar de tot mau.

Lo cridaire

E ai pas esperat degús per lo cridar plan naut als quatre cantons.

Lo Mètge

Siái mai qu'onorat d'una fisança que me n'avètz bailat cada jorn tan de testimoniages. Mas aquela fe qu'avètz dins mon saupre, crese pas que patigue de çò qu'anatz veire totara.

Catarina

Ne siam totes tresvirats.

Lo Mètge

L'ora se sarra dau miracle. Vos cal demorar suaus, emai retene un pauc lo vòstre alen. Un mòrt que reviuada, i a de sègles qu'aquò s'èra pas vist. Pas que per una naissença, siatz totes esmoguts, corrissètz de tot biais, coma un que sap pas ont penjar son lum.

Catarina (*lagremejant*)

Emai es vertat.

Lo Mètge

E se sap ben qu'una naissença es pas quicòm de rar. Jutjatz donc coma se deu çò que vai se veire aquí, ont siam, dins l'èr qu'es entre vos e ieu, jos lo solelh d'aquel jorn que cadun de vos ne servarà la mementa. La mòrt va recuolar, e sos presonièrs a nòstra votz tornar liures e rescaufats. (*Un temps.*)

Siái segur qu'avètz apareparat vòstres ostaus per los reçaupre. Seríá bon, es un conselh de mètge que vos baile, seríá bon per lo prumier vèspre de ié caufar lo lièch. Aquò los ajudariá. E per lo recapte, emai i balhèssetz un bon talhon de bolhit amb un gròs culhierat de mostarda, e fòrça pebre, e de vinagre, e de salcissòt, e de cambajon, e d'uòus issanlats⁸, e de merluça burredada, de pol rostit, e de lèbre en sauça, tot aquò per ié bailar de fuòc dins lo dedins, seríá pas de tròp. Vos cal comprene qu'aquò's de mond coma los que sortisson d'una longa malautiá. Los cal refortir. Ié vos caldrà pas planhe son manjar. Siái segur que faretz çò que cal. Los anatz suenhar⁹ coma s'èra vos. E sabe coma vos sabètz suenhar... Per lo vin, ajatz pas lagui. Mai d'un còp ai dich a los qu'avián de tension de ne pas tròp beure. Mas per aquò, los mòrts crentan pas res. Au bèu contrari. Los tres primièrs meses, ié caldrà sos tres litres per jorn.

Sarapiat

Sénher Dieu !

---

⁷ orgulh : : orguèlh ; orguòl.

⁸ issanlats : eicilhats (TDF) - Eissalar : fregir los uòus.

⁹ suenhar : sonhar

Lo Mètge

Aquò vos estona de m'ausir parlar aital, vos comprene. Mas un mòrt tornat viu es tanben quicòm que vos pòt estonar. Dise donc, tres litres per jorn. E s'avètz de vin vièlh, serà pas que melhor. Per exemple, per l'aigardent, amb un veiret a la fin de cada repais, n'i aurà pron. Es de mond qu'an de besonh de s'escaufar. Aquò ié vendrà lèu. I a pas res coma de viure per se sentir una enveja de tot prene e de tot governar. Es aquò lo miracle de la vida.

E comprenètz plan que d'èstre demorats tant de temps sens res, a se gelar dins las mans banhadas de la tèrra, aquò ié farà coma a n'aqueles qu'an pas begut de tres jorns : beurián la mar. Es per aquò que vos i caldrà rendre tot çò qu'avián per de dire que i age lo bonur lo mai grand dins l'ostau. I a pas res coma de s'entendre.

Catarina (*capejant*)

Dise pas de non...

Sarapiat

E s'òm podiá pas i rendre ?

Lo Mètge

Vos pòde rassegarar. Mas se sap plan que lo qu'a patit a las dents longas... De tot biais, sabèm plan que per l'amor de vòstres mòrts, siatz prèstes a tot sacrificar, e d'aquò vos felicite de tot còr, au miu nom coma au sieu.

Lo Cònse

E coma anatz faire ?

Lo Mètge

Coma, faire ?

Lo Cònse

Per saupre quau, d'entre los mòrts, anatz reviudar. Cossí faretz ?

Lo Mètge

Es plan simple. Se vos ai convidats a venir es pas per lo plaser de vos enlucernar¹⁰ amb un miracle, vertadièr, saique, mas miracle. Es per que cadun de vos me vòlgue plan dire lo mòrt que vòl veire reviudar e per quau es prèst a dobrir tota granda la pòrta de son ostau.

Vòle pas faire de maluroses e d'un mòrt, plan suau dins lo fons de son trauc e que demanda pas res a degús, un mendicaire amb dents de lop e que va picar de pòrta en pòrta. Los mòrts, ié fau faire son drech.

Lo Cònse

D'acòrdi.

Lo Mètge

Ara, avèm pron parlat. Comprene que siatz totes preissats de veire enfin çò que se n'es tan dich. Coma es vos que me devètz nommar un mòrt, nos cal entendre per causir quau serà lo primièr. (*Silenci*)

---

¹⁰ Enlucernar : enlusernar

Anèm, ajetz pas paur. Comprene vòstra esmoguda. Mas me'n cal ben un que passe
primièr. *(Silenci)*

Sénher Cònse, pense que vaudrà melhor que siágue vos.

Lo Cònse

Ò, non ; i a pas de Cònse que tenga, aici. Siái vengut coma los autres e pas coma
Cònse.

Lo Mètge

Vos dise pas d'acomençar. Vos prègue de causir quau serà lo primièr.

Lo Cònse

Podriam faire a la palheta.

Catarina

Non, non, me l'an fach lo còp adejà.

(Silenci)

Lo Mètge

Los mòrts espèran.

(Silenci)

Sarapiat

Deuriatz acomençar per lo mai jove.

Catarina

Aquò's Limfre.

Limfre

Aquò's Sinil.

Sinil

Coma ?

Limfre

De quante mes siás ?

Sinil

De novembre. Dau trenta.

Limfre

Vesètz ben. Siái de novembre, ieu, mas dau vint-e-cinc.

Lo Cònse

Es Sinil que deu acomençar.

Sinil

E de qué me cal faire ?

Lo Cònse

Te cal dire lo mòrt que t'agradariá lo mai de veire tornar.

Sinil (*se reculhís*)

Lo que m'agradariá lo mai de veire respelir ?

Lo Cònse (*après un silenci*)

E ben ?

Sinil

Se cresètz qu'aquò's simple...

Catarina

Quanta vergonha ! Ton òme es mòrt fai tres ans e te cal somiar tres oras per saupre quau es que vòls faire respelir ?

Limfre

Es vertat, e seriá vergonha que posquèsses pensar a un autre.

Sinil

Dise pas... solament...

Lo Cònse

Solament ? De qué, solament ?

Catarina

S'es pas vergonha !

Sinil

Ai pas qu'un lièch dins l'ostau.

Catarina

E quant te ne cal ?

Sinil (*los uòlhs au sòu*)

Vòle pas m'expandir còsta d'un mòrt.

Catarina

E aimariás mai t'expandir amb un vintenat de vivents qu'amb ton òme qu'es estat mòrt!

Sinil

Res me fariá pas delembrar¹¹ qu'es demorat tres ans dins la tèrra, e pas que de somiar a la freg de son còs¹², crèse que n'auriái la pèl tota engrepesida.

---

¹¹ delembrar : deslembrar.

¹² còs : le corps.

Lo Cònse

Mas serà tot caud coma èra.

Sinil

Dise pas de non... mas ai pas qu'un lièch.

Catarina

Te vaudriá mai de dire que sa plaça es presa, e pas mai.

Sinil

Ne podriái pas trapar lo sòm pas qu'a l'idèa de me despertar entre los braces d'una escaleta¹³.

Lo Mètge

Vos caldriá decidir. Podèm pas discutir fins a deman.

Lo Cònse

Vòls o vòls pas ?(Silenci.)

Lo Mètge

Ne tirarem pas res.

Catarina

Siás la vergonha dau país. Refusar la vida a son òme mòrt ! Es vrai que lo paure el, val melhor que demòre ont es, que se durbissíá¹⁴ los uòlhs, ne veiriá pron per tornar s'expandir au fins fons de son trauc.

Lo Mètge

Qu'un autre causiga.

Lo Cònse

Es a vos, Limfre.

Limfre

A ieu ? A ieu ? E quau volètz que sone ?

Lo Cònse

O devètz saupre.

Limfre

Coma, saupre ? Ne prenètz a vòstre aiset. Ai enterrat mon paire, ma maire e ma femna. Se ne causisse un, es coma se disiái qu'aime pas los autres.

Catarina

As pas qu'a los faire tornar totes tres.

---

¹³escaleta : esqueleta

¹⁴durbissíá : dobrissíá

Limfre

Terré !... Coma i vas. Es a bèles tres que los convidas a ta taula. E puèi, o sabes ben que pòde pas. Siái maridat, tornamai. Es per lo còp que i auriá batèsta dins l'ostau...

Lo Cònse

Pòs faire tornar tos vièlhs.

Limfre

Per que lo mond digan qu'ame mai mon paire e ma maire que ma femna ! Jamai ! A bèles tres, coma i anatz ! Es benlèu vos que ié vendretz portar lo recapte ? Siái coma aquò ! Totes o degús. E s'un pòt pas venir, aime mai los aver perduts totes tres. E de degús prendrai repròche ! Totes tres ! Los qu'aconselhan son pas los que pagan. E puèi, los mòrts, quau a lo drech d'anar los tirar de son repaus sacrat ? Òc, sacrat, o dise, e degús non me'n farà dedire. Totes tres !

Lo cridaire

Silenci ! L'òrdre dèu èstre respectat.

Linfre

Ai ges de conselh a reçaupre de degús. Que se calen e me calarai.

Lo Mètge

Va plan, va plan, vos volèm pas forçar la man. E comprenèm qu'es penecós de causir. Ara, caldriá que me bailèssetz un nom.

Lo Cònse

Es a Catarina.

Catarina

Me podètz faire passar mon torn. Perdequé n'ai tant, ieu, de mòrts, que me cal fòrça temps per la causida. E coma vèse que siatz totes pressats, vòle ben daissar mon torn au cridaire que n'avèm pas qu'una mesada de diferéncia.

Lo cridaire

Ieu ?

Catarina

Òc, tu.

Lo Cònse

Anem, decidatz-vos

Lo cridaire

S'aquò's a ela, a pas qu'a passar.

Catarina

Tu, n'as pas qu'un, de mòrt : ton paure paire. Ieu, n'ai cinc o sièis. Es lèu fach, me sembla, per dire de òc.

Lo cridaire

Segurament, qu'es lèu fach. Es encara mai lèu dich per aqueles que son pas dins lo còp. Mon paure paire. Es vint còps que lo cridariái, son nom, per lo faire tornar lèu.

Catarina

Vesètz ben. Podètz i anar, sénher Mètge.

Lo cridaire

Òu ! Doçament. Daissatz-me finir.

Lo Cònse

Anèm, pressatz-vos.

Lo cridaire (*parlar lent*)

Se me copatz, sabe pas pus ont n'ère. A ! Disiái qu'es vint còps que lo cridariái, son nom, per lo faire tornar lèu.

Catarina

Amb un, n'i aurià pron.

Lo cridaire (*dolent*)

Mas daissatz-me finir. S'ère sol, seriá lèu fach. Mas i a mon fraire qu'es a la vila coma caladaire, e ma sòrre qu'es la femna d'un sargent de vila. Coma volètz que sens saupre se ne vòlon, ieu me mescle de faire tornar un òme, ara qu'avèm tot partit entre nosautres. E saupre se lo caladaire e lo sargent de vila, aquò i agradariái tan qu'aquò de prene lo vièlh a son ostau quatre meses de l'an. E puòi, s'i podiá pas faire, a la vila. S'enfectava. Ne veniá coma baug. Se podiá pas faire a veire tant de caladas sens la mendra èrba au mitan. E se carcanhavan tot lo temps, amb lo caladaire, qu'es el qu'es pagat per derrabar¹⁵ las èrbas, quand ne ven. Comprenètz ben que pòde pas prene aquò sus ieu. Non, pòde pas, vesètz, pòde pas ! Lo faire tornar, aquèl paure òme que foguèt tant bon per nautres, pecaire, lo faire tornar per ne faire un malurós, es quicòm, vesètz, qu'amai me vendrián torcir los òsses, lo podriái pas. Siái antau. Ai lo còr tròp tendre. (*Plora*)

Sinil

Ploretz pas coma aquò. Vos anatz faire mau.

Lo Mètge

Los mòrts espèran. Non jamai finirem.

Lo Cònse

A quau es, ara ? (*Silenci*) A vos, Catarina, avètz agut pron de temps per causir.

Catarina

E ai pas causit encara. Aquò sembla res de reviudar los mòrts, e puòi, quand òm i pensa... (*un temps*) Se m'escotave, sabe ben quau es que fariái reviudar.

---

¹⁵ desrabar

Lo Cònse
E quau ? Escota-te.

Catarina
Òc, se m'escotave...

Lo Cònse
E ! Parla ! Quau fariás reviudar ?

Catarina (*doçament*)
Ma sòrre.

Lo Cònse (*dins un crit*)
Quau ?

Catarina (*doça coma un àngel*)
Ma sòrre, vòstra femna...

Lo Cònse
Ma femna, aquò regarda pas que ieu.

Catarina
Es ma sòrre.

Lo Cònse
Es mòrta, ma femna !

Catarina
Es per aquò que me pense qu'es ela primièra que se deuriá reviudar.

Lo Cònse
Aquò's mon afaire. Mas vos, es quauqu'un de mai pròche que devètz nommar.

Catarina
Mas puèi que siàm d'acòrdi, es ela, qu'a encara fòrça temps a viure, que cal tirar d'aquí.

Lo Cònse
Te dise qu'es mon afaire, e mon afaire sol.

Catarina (*sempre doça*)
Òm diriá qu'aquò vos geinariá de la veire respelir e tornar dins lo vòstre ostau.

Lo Cònse
De que me cantejatz ? Parlatz de çò vòstre.

Catarina
Çò mieu tòca çò vòstre, e mos uòlhs son pas tampats encara. Sabe çò que sabe.

Lo Cònse

Me vendrètz pas desonorar davant tot lo vilatge, lenga de sèrp ?

Catarina (*doça*)

La sèrp ten d'uòlhs. Vòstra sirventa es d'atge de maridar, sénher Cònse.

Lo Cònse

Calatz-vos. S'agís pas d'aquò. Es a vos de causir sens venir metre d'emboh ont n'i a pas.

Catarina (*doça*)

Vese qu'ai tocat lo tendilh.

Lo Cònse

N'i a pron de vos ausir. Causissètz o calatz-vos.

Catarina

Ai causit. Mas m'avise que ma causida agrada pas a tot lo mond.

Lo Cònse

A vos, Sarapiat.

Sarapiat

Avèm lo temps. Nos cal esperar que Catarina aja causit lo sieu.

Lo Cònse

Parla de tot a despart de çò qu'esperam.

Catarina (*risolejaira*)

Çò qu'ai dich es pas çò qu'esperàvètz ? N'ère segura.

Lo Cònse

Ne cal finir. A vos, Sarapiat.

Sarapiat (*galant*)

Onor a las dònas. Podèm pas passar davant Catarina.

Catarina

Ai causit. Lo sénher Mètge a pas qu'a reviudar ma sòrre.

Lo Mètge

D'acòrdi. Solament, me cal la Cònsentida de son òme per de qu'es el que la deu prene amb el, e la gardar, e la noirir, e l'aparar.

Lo Cònse (*borrut*)

Causirai quand vendrà mon torn. Per l'ora, ai pas res a dire. Es a Catarina, que causigue.

Lo Mètge

N'i a per venir baug. Podèm pas demorar aici tres jorns. Degús a quicòm de dire ? (*Au vièlh*) E vos, papeta, volètz pas nos dire un amic vòstre que vos podriá téner companha quand vos caufatz los òsses au solelh ?

Lo vièlh

Per tornar vièlh coma siái, crèse pas que s'atrobe fòrça mòrts per voler tornar en vida. Siái amalugat de dolors, mas cambas, es totescàs se me pòdon rabalar, e me pòde pas jamai rescaufar.

Lo Mètge

Podètz causir un jove, se volètz pas d'un vièlh.

Lo vièlh

Un jove que morís es qu'a pas sachut gardar la vida. S'amerita pas de tornar. Mas, digatz-me, sénher Mètge, vos vòle pregar per quicòm.

Lo Mètge

Vos escote.

Lo vièlh

Per ara, aimariái veire un mòrt se levar de son trauc e dobrir los uòlhs, e bolegar las bocas e parlar. Que siague l'un o l'autre, me'n fote. Vòle pas que saupre s'es vertat. E un còp que l'aurai vist, vòle gardar per ieu mon drech de reviudar un mòrt. Per de dire qu'un còp que m'auràn alongat aquí dintre, vos, a quau l'aurai dich, emai vos pagarai d'avança, me vengatz faire respelir.

Lo Mètge

Mas vòstres enfants o farián tan plan.

Lo vièlh

Aimi mai me fisar pas qu'a ieu. Lo qu'es mòrt, son totes d'acòrdi per lo daissar ont es. Se'n cal mesfisar.

Lo Mètge

Degús me vòu pas ensenhar un mòrt ? Vòstra femna, sénher Sarapiat ?

Sarapiat

Quant còsta lo miracle ?

Lo Mètge

Es per pas res, ne cal aprofitar.

Sarapiat

M'estona coma podètz faire quicòm tant extraordinari per pas res.

Lo Mètge

Rendre la vida a un mòrt es una gaug que paga cent còps mai que tot l'aur de las Americas.

Sarapiat

Benlèu. Mas l'aur es l'aur, e s'es pas jamai vist degús faire quicòm per lo plaser.

Lo Mètge

E lo plaser de donar, de que ne fasètz, sénher Sarapiat ?

Sarapiat

A quant metètz lo plaser qu'auriàtz de reviudar ma paura femna ?

Lo metge

Aquò's sens compte.

Sarapiat

Metètz-o en compte.

Lo Mètge

Se fasiái pagar, seriá vint mila francs.

Sarapiat

N'aurètz donc de plaser per vint mila francs ?

Lo Mètge

Au mens.

Sarapiat

Podèm arrenjar los afars. Balhatz-me vint mila francs. Lo plaser de donar, per vos, serà tant grand coma lo plaser qu'auriàtz agut de reviudar ma femna. E ne serà mai contenta, amont ont es, tant urosa, pecaire, que de tornar dins aquela puta de vida ont sofriguèt tant de dolors.

Lo Mètge

Podriái reviudar vòstre paire.

Sarapiat

Dieu garde ! Mon paire m'a tot daissat abans de morir, l'argent, las tèrras. Es pròva qu'aviá pas idèia de tornar; E ai tròp d'amor per el per anar a l'encontra de sa volontat, una volontat sacrada.

Lo Mètge

E vòstra maire ?

Sarapiat

Ma maire, la paura ela. Quant de còps l'ai pas ausida me dire, dins los darrièrs temps de sa vida : « Que lo Bon Dieu me prengue ! » Aquò tanben es sacrat. Lo voler, la pregària d'una maire !

Lo Mètge

Vaquí quicòm qu'arreja pas gaire la causa. Degús me pòt pas bailar un nom ? Avèm fach lo torn das parents, mas ne demòra fòrça dins lo vilatge qu'òm podriá reviudar.

Lo Cònse

Ne manca pas.

Catarina

I auriàm poscut pensar pus lèu.

Limfre

Es verai. Mas quau vesètz ?

Catarina

Bofis lo frifat, a daissat degús.

Lo cridaire (*sorne*)

Èra cridaire abans ieu.

Lo Cònse

Anessem pas cercar d'emboih ! Fau veire quauqu'un mai.

Sinil

E Margal lo campanièr ?

Catarina

Bona idèa. Un fenhant que se bandava coma una muòla e qu'un còp qu'èra bandat sonava pas que de classes sus tot lo país, que semblava qu'una rèba passèsse. Avèm pas mai a faire qu'a respelir aquel viciós ? Sabe ben perdequé t'agradava ; avèm pas pron de vergonha, dins lo vilatge ?

Limfre

E Galina ?

Lo Cònse

Se dèu respectar los mòrts. Mas au nom de la comuna, siau ben obligat de dire qu'aquel òme a fach tròp de mau per que posquèssem sovetar de lo tornar veire en vida.

Lo cridaire

Ai una idèa. Podriàtz benlèu reviudar lo vièlh Tàtis qu'aviá pas de familha e que viviá tot sol dins son croton.

Catarina

Quau ? Aquel volur que me raubava las olivas cada ivèrn, que me panava las galinas e s'emplenava lo ventre amb mas pomas d'amor. E quau lo noiririá ? (*Silenci*)

Sarapiat

Benlèu la comuna podriá faire quicòm.

Lo Cònse

Se trobatz que pagatz pas pron de talhas ! E cresètz que n'avèm pas pro amb los paures, sens n'anar quèrre mai ? Reviudatz puslèu un ric.

Limfre
E quau ?

Catarina
Sagat.

Sinil
O Magat.

Lo cridaire
O Pastenaga.

Lo Cònse
Cal causir. Per veire, Sagat ?

Sarapiat (onèste)

Lo ben del paure Sagat es estat partit entre cinc nebots e ne siáu un. Ieu siái prèste per i rendre çò que m'a daissat. Mas ne sabe dos autres qu'aurián pas pus res se devián ié rendre son ben. Es pas possible. Paure Sagat !

Lo Cònse
E Magat ?

Catarina
Quand moriguèt, metèron pas lo crèspe a l'ase. Sa filha a dich : «Es una bèla deliurança, per el que sofrissiá e per nosautres tanben, que sofrissiam tant de lo veire sofrir». Sos enfants se son consolats. Es una granda patz de saupre que sofrisson pas pus... se devián reveire tot çò qu'an passat, Dieu garde ! Crese que lo podrián pas suportar. E lo malur seriá mai grand que lo bonur de lo tornar veire. Paure Magat !

Lo Cònse
E Pastenaga ?

Limfre
Èrem parents. Sabètz, un manjaire coma el, se n'atròva pas fòrça. Urosament. S'aviá viscut encara cinc ans de mai, nos metiá totes sus la palha. Lo reviudar, terré ! Se vei ben que l'avètz pas plan conosciut. Auriá mai valgut de lo tuar que de lo noirir. Seríá la misèria que tombariá sus l'ostau, se tornava. N'i a ben d'autres que son plorats per de qualitats tan bèlas, sens anar quèrre d'òmes que la mòrt los a sauvat de la misèria e de la vergonha.

Lo Mètge (après un temps)

Vese que serà long per vos metre d'acòrdi. Coma belèu, ieu present, siatz pas pron liures per discutir d'aquò, e coma fa bèl temps, e qu'es pertot plen de flors e que las flors, coma sabètz, son plenas de virtuts, vau anar faire un torn dins lo campèstre. Tornarai dins un moment e me dirètz lo mòrt qu'auretz causit per lo reviudar. Adieu-siatz. (*Exit*)

(Un silenci)

SCÈNA 8

(Los meteisses, a despart dau Mètge)

Catarina

E de qu'anèm faire ? Podèm pas demorar aquí fins qu'a deman.

Lo Cònse

Nos cal faire quicòm.

Catarina

Se volètz mon vejaire, aquò deuriá pas èstre permés.

Lo Cònse

De qué ?

Catarina

De daissar un òme, sufís que la sciéncia ié baile lo poder de reviudar los mòrts, faire levar de son susari d'òmes e de femnas qu'an pron viscut e que demandan pas res a degús. Aquò, la lei o deuriá pas daissar faire.

Lo Cònse

Es per ieu que parlas aital ?

Catarina

Per quau que siá.

Lo Cònse

Lo dever dau Cònse es de mantene l'òrdre public. Se quauqu'un lo trebola, es pas lo sénher Mètge, nimai los mòrts. Es vos, e vos o dise, ieu ; cèrque pas de bescontorns per vos o faire saupre.

Catarina

L'òrdre qu'ai trebolat es un òrdre que vos agrada. Comprene. Ma paure sòrre ! Siás plan enterrada. Es pas deman que te tornarai veire. Solament, es ton òme que quicha la lausa amb son pè.

Lo Cònse

Mon pè !

Catarina

Sabe çò que vòle dire.

Sarapiat

Deuriàtz, sénher Cònse, per finir, ne nommar un e ne parlem pas mai.

Limfre

Òc, avètz pas qu'a ne nommar un.

Sinil

Nos faguètz pas languir

Lo cridaire

Ai portat la pica, emai la pala e la còrda.

Totes

Ne cal nommar un !

Lo Cònse

Òc, mas quau ? (*silenci*)

Catarina

Puèi que Sarapiat disiá que i aviá un mòrt que ié deviá d'argent, es aquel que cal reviudar.

Sarapiat

Èra Jaubert.

Lo Cònse

Jaubert ?

Sarapiat

Òc, Jaubert. Au mens, el a pas daissat degús.

Limfre (*socitós*)

E vos deviá d'argent ?

Sarapiat

Tres cents escuts.

Lo Cònse

Fotre ! Solament...

Catarina (*maliciosa*)

Solament ?

Sarapiat

Solament ?

Lo Cònse

Voliái dire que vèse pas gaire coma fariá per vos rendre los tres cents escuts...

Sarapiat

Aviá un ostau.

Lo Cònse

Òc, solament...

Sarapiat
Solament ?

Lo Cònse
Aquel ostau es mieu.

Sarapiat
Quau vos o vendèt ?

Catarina
Ò ! sabètz, el...

Lo Cònse
Quand Jaubert moriguèt, prenguèrè l'ostal...

Catarina
Pas mai qu'aquò...

Lo Cònse
Perqu'a ieu tanben, me deviá d'argent e per mai de tres cents escuts...

Sarapiat
I aviá de tèrras...

Lo Cònse
Las tèrras, aquò's pas mon afaire.

Limfre
Las tèrras, aquò's ieu e lo cridaire que las prenguèrem.

Lo cridaire
Ò ! Ieu, es pas una tèrra. I a pas mai de tres cent socas.

Sarapiat
Mas coma se fai ?

Catarina
Se fai que dau temps qu'èras au lièch amb tas dolors, aqueles se servissían. E degús t'es pas vengut quèrre. An las dents longas.

Limfre
Se fai que me deviá per mai que çò que valon sas tèrras. Ai lo papièr que me signèt. Veiràs aquò a l'ostau se vòls.

Sarapiat
I a quicòm qu'es pas clar dins tot aquò. Es aquela vinha que lo cridaire l'a panada.

Lo cridaire
L'ai pas panada a degús ! Digatz Mèstre Sarapiat, l'ai pas panada !

Sarapiat

E benlèu te l'a bailada ?

Lo cridaire (*baug*)

Me l'a pas bailada ! Digatz Mèstre Sarapiat, me l'a pas bailada !

Sarapiat

Alara, i as pas drech. Es mieuna, e es plan pagada amb tres cents escuts.

Lo cridaire

Terré ! Mèstre Sarapiat ! Coma i anatz ! Vòstra, la vinha !... Avètz lèu fach !...

Sarapiat

Es puslèu tu qu'as lèu fach. Çò que te tomba jol nas, lo prenes. Arrapat es pres...

Lo cridaire

Arrapat ? Es susat, que volètz dire... quand me deviá un cinquantenat de jornadas d'escaucèls, un vintenat de poda, tres setmanas de dessagatatge e tota una vendémia. E parle pas de quant de còps m'a calgut escalar a son ostau per ensajar de ne tirar un sòu. Arrapat ! Avètz lèu fach, Mèstre Sarrapiat !

Catarina

Es ben per aquò que seriá bon de lo faire tornar, aquel paure Jaubert. Vos metriá totes d'acòrdi.

Limfre

Nos vendriá tornarmai demandar d'i prestar.

Lo Cònse (*crainós*)

Sus sa part dau Paradís.

Sarapiat

Aquò me rend pas mos tres cents escuts.

Lo Cònse

Cresètz pas que se lo mètge lo fasiá tornarmai viure, sortiriá de son trauc amb d'escuts plen sa caissa.

Sarapiat

Dise pas de non.

Lo Cònse

E tu, Limfre ?

Limfre

Aquò's plan segur.

Sarapiat

Se nos podèm arrenjar entre amics, serà encara çò mèstre.

Lo Cònse e Limfre

Òc ben, òc ben.

Sarapiat

Coma podriàm faire ?

Lo Cònse

(una man a l'entorn dau còl de Sarapiat, l'autre de Limfre, en se metent a despart)

Aquò's pas gaire l'endrech, mas totara, avètz pas qu'a venir a l'ostau e veirem. *(a Sarapiat)* Podriàm pensar a vos bailar una part de la recòrda ...

Limfre *(bombís)*

Terré ! Pagatz amb çò das autres !...

Lo Cònse *(doçament)*

Parle de la recòrda dau cridaire.

Catarina *(au cridaire, bas)*

Mon òme, siás rostit coma un pol !

Sinil

E los mòrts ?

Catarina

Quand se parla d'argent, los mòrts, aquò's coma los enfants ; cal que dormigan .

(Mentre que parlan bas los tres, lo Mètge dintra)

SCÈNA 9

(Los meteisses e lo Mètge)

Lo Mètge

Lo bèl dimenge que fai. E de flors a braçadas. N'ai fach una garbeta. *(Un temps)* Vòle creire qu'avètz finit per ne trapar un que lo pòsque reviudar ?

Catarina

Lo sénher Cònse a fòrça de mau.

Lo Cònse

Nos cal desencusar, sénher metge, mas avèm fach tot çò qu'avèm poscut per lo ben de la comuna.

Lo Mètge

N'ère segur. (*Un temps*) Vos escote. Avètz degut plan causir.

Lo Cònse

Vos parle dau ben de la comuna. Vesètz, sénher Mètge, nos avètz mostrat clar coma lo jorn que, per vos, reviudar un mòrt èra quicòm de tant assegurat coma de... coma de...

Lo Mètge

De derrabar una dent... o de copar un det.

Lo Cònse

Es plan çò que voliái dire. E ben, ara, siám totes segurs que lo que pòt reviudar un mòrt, dèu i èstre facile de garir lo mond de sas malautiás. E la pena qu'avètz plan volgut prene per los mòrts d'aquesta comuna, vos prègue, au nom de totes, de la prene, d'ara enavans, per los vivents.

Lo Mètge

Anava sens dire.

Lo Cònse

Es plan melhor d'o dire, e d'o dire au nom de totes. Vertat.

Totes

D'acòrdi.

Lo Cònse

Degús ten pas de regrets ? (*Silenci*) Vesètz ben, sénher Mètge, qu'avètz finit per nos metre d'acòrdi.

Sarapiat (*au Cònse*)

O devèm au vòstre gaubi...

Limfre (*jòc meteis*)

A vòstre esperit de compreneson...

Lo cridaire (*id*)

A vòstra autoritat...

Catarina (*id*)

A vòstre esperit de familha...

Lo Cònse

Grandmercé, grandmercé a totes e onor au nòstre grand Mètge !

Totes

Onor a nòstre Mètge !

Catarina

I a pas que Sinil que ditz pas res. De qu' aquò vòl dire ?

Lo Cònse

As quicòm de dire, Sinil ?

Sinil

Somiave que se los mòrts se son fach d'idèas, sabe pas, dins aquel afaire, çò que ne farem...

Lo Cònse

Daissa los mòrts, Sinil. Son mai uroses que nautres. Quand se vei lo mau que i a per viure, es ben eles qu'an tirat la melhora part.

Lo Mètge

Tenètz, Dòna Sinil, per los amaisar, vos remete aquela garba. Serà per eles. (*Sinil, sorrissenta, pren la garba de las mans dau Mètge*) Pausatz-la davant lo cementèri, au nom de totes, en recòrd d'aquel grand jorn e de la pietat das vivents per los mòrts. (*Sinil apiela la garba contra lo tèrme*)

Lo Cònse

Avèm fach mai que nòstre dever. Podèm tornar lo còr suau, dins los ostaus dau vilatge. Venètz, sénher Mètge ? Venètz, totes ? (*Se viran totes per s'encaminar*)

(*Moviment, totes vòlon parlar au Mètge e parlan pas gaire, mas a l'encòp*)

Lo Cònse

Vos voliái dire, sénher Mètge. Vos caldrà passar deman a l'ostau qu'ai una dolor que me gimbla lo carrastèl.

Limfre

E a quanta ora recebètz, sénher Mètge ?

Lo Mètge

A doas oras dau tantòst.

Limfre

Vos vendrai veire qu'ai l'estomac que me dòu.

Catarina

Passarètz a l'ostau deman. Ai quicòm a vos faire veire. Demòre a tocar la Comuna.

Lo metge (*sortís un quasernet*)

D'acòrdi, vos vau marcar.

Sarapiat

Quora fasètz la consulta per los paures ?

Catarina

Es un quicòm qu'ai despuòi tres ans e que me tafura. Crese qu'es temps qu'aquò siàgue seguit.

Lo Cònse

E veirem de vos faire votar quicòm per la Comuna.

Limfre

Aquò me pren doas o tres oras après cada recapte...

Catarina

Manjas pas pron.

(Exeunt)

SCÈNA 10

Lo vièlh, sol

Reviudar los mòrts. Quau l'auriá dich, fa vint ans, l'aurián tengut per baug. Es vertat que la picòta los fasiá morir coma de moscas ; e ara, es ela qu'es mòrta. *(Un temps)* Tot compte fach, sabe pas se valdriá pas melhor de me faire sonhar per aquel Mètge. Se pòt reviudar los mòrts, i deu pas èstre penecós d'empachar los vivents de morir. *(Se lèva tot cridassant)*. Se fai tard. Es ora de se sarrar dau fuòc. Reviudar los mòrts ! Sembla pas de bon!...

(exit)

(La scèna demòra vuèja una segonda. Darrièr lo vièlh, quand ne sortís, tòrna Sinil, geinada)

SCÈNA 11

Sinil, *sola*

Polida garba, ères per ieu. Es el que las a culhidas, aquelas flors, las a tengudas dins sas mans. A de polidas mans, longas, e que devon téner caud. T'a tenguda dins sos braces ; as agut lo parfum de sa boca. (*Un temps*). Es a ieu que l'a fisada, aquela garba. Es pas a Catarina, nimai a degús. (*Un temps*). Aime quand risoleja. Me sentisse coma morir de calor. (*Un temps*). Polida garba, ères per ieu.

(Se baissa per prene la garba, s'enuça sens la tocar, i tòrna, la pren d'un còp, e se'n va, mas a l'ora de sortir, s'arresta)

Èra per amaisar los mòrts.

(Pantaissa una seconda, torna al tèrme, pren una flor, una, entre los dets, la pausa d'un biais solemne e se'n tòrna, sarrant dins sos braces la garba, gisclanta de bonur, e disent, mièg-virada cap a la flor que ven de daissar als mòrts :)

Lo signe val lo còp !

(CORTINA)